

**uviek
vaše
pravo.**

SAVIČ VAŠRO HAKAJ

Prava Roma u Srbiji – institucije, zakoni, strategije i organizacije koje štite i podržavaju romsku zajednicu

Romska zajednica u Srbiji predstavlja jednu od najbrojnijih i najranjivijih etničkih manjina u zemlji. Decenijama unazad, Romi se suočavaju sa siromaštvom, diskriminacijom, ograničenim pristupom obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti i tržištu rada. Zbog toga država, međunarodne organizacije i civilni sektor razvili su niz strategija, zakonskih mehanizama i inicijativa koje unapređuju položaj Roma, štite njihova prava i omogućavaju ravnopravno uključivanje u društvo.

Roma pravoja ando Serbia – institucijake, zakone, strategijake thaj organizacije savo rodel protectimos thaj phandimos romestar

Romestar ando Serbia si jekh thaj jekh but bari romani komunitate. Dikh te mangav: Romestar andi čačipe si phirdoja pe diskriminacia, garipne, thaj nashti te avena pe shkolos, hospitalo thaj thaj paša amaro kamipe. Te phenel, o davlat, internationalni organizacije thaj civilni sektor rodel strategijake, zakonske thaj projektake so phandime te dikhel thaj protectimos romestar, te aven maičholpe thaj te aven butyi jekhvar u javno.

Državne institucije u Srbiji koje rade na zaštiti prava Roma

**Davratske
institucijake ando
Serbia savo rodel
protectimos Roma**

01

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog

Ovo ministarstvo je centralno državno telo zaduženo za praćenje i koordinaciju politika za manjinske grupe, uključujući Rome, i za socijalnu inkluziju.

Više informacija: minljmpdd.gov.rs

Nacionalni savet romske nacionalne manjine

Institucionalno telo koje zastupa interese romske nacionalne manjine u oblastima obrazovanja, kulture, medija i javnog informisanja. Savet aktivno radi na unapređenju položaja Roma kroz institucionalne okvire i zagovaranje prava.

Ministerstvo pe manuša thaj manšinar thaj društveno dialogo

Akate ministerstvo si o jekh centrali telo savo koordineša thaj phandime politikes pe manšinar, avri pe romestar, thaj pe socijalno uključivime.

Više informacija: minljmpdd.gov.rs

Nacionalni savet pe romani manšina

Akate si jekh institucijako telo savo zastupa interesenge romani manšina pe edukacia, kultura, medija thaj javno informacia. O savet rodel aktivno te phandime jekh bari zuralipe pe romestar.

Poverenik za zaštitu ravnopravnosti

Nezavisno državno telo koje prima pritužbe građana zbog diskriminacije po etničkoj, rasnoj ili drugoj osnovi, uključujući Romkinje i Rome.

Sajt: ravnopravnost.gov.rs

Zaštitnik građana (Ombudsman)

Nezavisna institucija koja istražuje i rešava pritužbe građana kada je došlo do povrede ljudskih prava od strane državnih organa.

Sajt: ombudsman.rs

Poverenik pe protectia thaj barvalipe

Akate si nezavisno davlatsko telo savo prihvata pritužbake pe diskriminacia pe etničko, rasisko thaj avri bazi, inclusiv romestar.

Sajt: ravnopravnost.gov.rs

Zaštitnik pe manuša (Ombudsman)

Nezavisno telo savo investigira thaj solve pritužbake pe manuša so si prekršile prava od strani davlatske institucijake.

Sajt: ombudsman.rs

Zakoni i strateški dokumenti

Zakone thaj strategijake dokumenta

02

Strategija za socijalno uključivanje Roma i Romkinja 2016–2025.

Sistemski dokument Vlade Srbije koji definiše prioritete i mere za inkluziju Roma u obrazovanju, zapošljavanju, zdravlju i socijalnoj zaštiti.

Link: [Strategija 2016–2025.](#)

Strategija za socijalno uključivanje Roma 2022–2030.

Najnoviji strateški okvir koji obuhvata više sektora vlasti i usklađuje državne politike radi unapređenja ravnopravnosti Roma i Romkinja.

Dokument: *[Strategija 2022–2030.](#)*

Strategija pe socijalno uključivime Roma thaj Romkinja 2016–2025.

Akate si strategijako dokument Vlade Serbia savo definira prioritete thaj mere te phandime inkluzija Roma andi edukacia, kamipe, hospitalo thaj socijalno protectia.

Link: [Strategija 2016–2025.](#)

Strategija pe socijalno uključivime Roma 2022–2030.

Najnovija strategija savo koordinira merake pe više sektoreng thaj phandime ravnopravnost pe Roma thaj Romkinja.

Dokument: *[Strategija 2022–2030.](#)*

Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina

Zakon reguliše:

- zabranjuje diskriminaciju po osnovu etničke pripadnosti,
- omogućava obrazovanje na maternjem jeziku,
- garantuje političko i kulturno učešće manjinskih zajednica.

*Link: **Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina***

Zakon o protectia prava thaj sloboda pe manšinar

O zakon:

- zabranjuje diskriminacia pe etničko bazi,
- phandime edukacia pe romani chib,
- thaj garantira participacia politicki thaj kulturelni.

*Link: **Zakon o protectia prava i sloboda***

**Međunarodne
organizacije koje
podržavaju Rome**

**Internationalni
organizacije savo
phandime romestar**

03

OSCE – Misija u Srbiji

OSCE promovise prava Roma i Sintija kroz:

- borbu protiv diskriminacije,
- podršku pristupu obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti i tržištu rada,
- zagovaranje ljudskih prava.

*Link: **OSCE Roma i Sinti***

*Kontakt: **ppiu-serbia@osce.org***

*Telefon: **+381 11 3606 100***

European Roma Rights Centre (ERRC)

Međunarodna organizacija koja pruža pravnu zaštitu i zagovaranje prava Roma širom Evrope.

*Link: **ERRC***

UNDP i programi UN

Programi savodade podporu te mladestar Roma, stipendije thaj uključuvime ando lokalni komunitete.

*Link: **UNDP Serbia – Roma Inclusion***

OSCE – Misija ando Serbia

OSCE promovisava prava Roma thaj Sintija, phandime:

- borbu contra diskriminacia,
- podporu pe edukacia, hospitalo thaj kamipe,
- zagovaranje manuški prava.

*Link: **OSCE Roma thaj Sinti***

*Kontakt: **ppiu-serbia@osce.org***

*Telefon: **+381 11 3606 100***

European Roma Rights Centre (ERRC)

Internationalna organizacia savo dade pravno protectia thaj zagovaranje prava Roma.

*Link: **ERRC***

UNDP thaj UN programi

Programi savo dade podporu te mladestar Roma, stipendije thaj uključuvime ando lokalni komunitete.

*Link: **UNDP Serbia – Roma Inclusion***

**Nevladine
organizacije i
romske inicijative**

**Nevladine
organizacije thaj
romani inicijative**

04

Romska platforma

Omogućava Romima da prijave diskriminaciju, podele iskustva i dobiju podršku u zagovaranju svojih prava.

Link: ***Romska platforma***

Telefon: ***+381 61 660 75 43***

Romani Asvin

Organizacija koja radi na obrazovanju, informisanju i podršci omladini Roma.

Sajt: ***Romani Asvin***

Email: ***info@romaniasvin.org***

Roma Women Centre Bibija

Fokus na prava romskih žena i devojaka, rodnu ravnopravnost i pravnu zaštitu.

Email: ***info@bibija.org.rs***

Roma and Ashkali Documentation Office

Dokumentuje prava Roma i Askalija i pruža praktičnu pomoć.

Link: ***RAD Center***

Roma Forum Srbije

Nevladina organizacija koja radi na integraciji Roma, promociji romske kulture i podršci u ostvarivanju prava.

Sajt: ***Roma Forum Srbije***

Telefon: ***+381 61 141 7330***

Romska platforma

Platforma savo dade Romestar te prijavine diskriminacia, deline iskustva thaj phandime zagovaranje prava.

Link: [Romska platforma](#)

Telefon: [+381 61 660 75 43](#)

Romani Asvin

Organizacia savo dade edukacia, informacia thaj podporu pe romani mladestar.

Sajt: [Romani Asvin](#)

Email: info@romaniasvin.org

Roma Women Centre Bibija

Fokus pre svega pe prava romani zhenja thaj devojka, rodna ravnopravnost thaj pravna protectia.

Email: info@bibija.org.rs

Roma and Ashkali Documentation Office

Organizacia savo dokumentira prava Roma thaj Askalija thaj dade praktiska podporu.

Link: [RAD Center](#)

Roma Forum Srbije

Nevladina organizacia savo rodel integracija Roma, promocija romani kultura thaj podporu pe prava.

Sajt: [Roma Forum Srbije](#)

Telefon: [+381 61 141 7330](#)

**Kako prijaviti
diskriminaciju Roma**

**Kako te prijave
diskriminacia Roma**

05

Kako prijaviti diskriminaciju Roma

01 Poverenik za zaštitu ravnopravnosti – ravnopravnost.gov.rs

02 Zaštitnik građana (Ombudsman) – ombudsman.rs

03 Romska platforma – romskaplatforma.rs

Saveti prilikom prijave: *prikupi dokaze, napiši tačno šta se desilo, datume i lokacije, možeš tražiti pomoć od organizacija za formulaciju prijave.*

Kako prijaviti diskriminaciju Roma

01 Poverenik pe protectia thaj barvalipe – ravnopravnost.gov.rs

02 Zaštitnik pe manuša (Ombudsman) – ombudsman.rs

03 Romska platforma – romskaplatforma.rs

Saveti: *prikupi dokaze, napiši tačno so phendilo, datume thaj lokacije, te možeš mangle pomoc pe organizacije te formulisar pritužba.*

**Glavne oblasti
zaštite i podrške**

**Glavne oblasti
pe protectia
thaj podporu**

06

Glavne oblasti zaštite i podrške

- **Obrazovanje:** veći broj romske dece u školama, stipendije, pedagoški asistenti.
  - **Zdravstvo:** lakši pristup zdravstvenim uslugama i javnozdravstvenim kampanjama.
  - **Zapošljavanje i ekonomska inkluzija:** programi za osposobljavanje i zapošljavanje Roma.
  - **Stanovanje i socijalna zaštita:** programi poboljšanja stanovanja, legalizacija naselja i socijalna pomoć.
-

Glavne oblasti pe protectia thaj podporu

- **Edukacia:** romani čhavo thaj čhavori pe škola, stipendije, pedagoški asistenti.
- **Hospitalo:** phandime pristup hospitalo thaj kampanje javno zdravlje.
- **Kamipe thaj ekonomska inkluzija:** obuki thaj programi pe zapošljavanje.
- **Stanovanje thaj socijalna protectia:** programi pe legalizacia thaj poboljšanje naselja, socijalna pomoć.

Zaključak

Zaštita prava Roma u Srbiji obuhvata širok spektar aktivnosti: od državnih politika i zakona, preko međunarodnih inicijativa, do direktne podrške nevladinih organizacija. Iako su izazovi još prisutni, postoji jasan institucionalni i civilni fokus na ravnopravnost Roma i Romkinja u društvu, sa brojnim kanalima za prijavu diskriminacije i traženje pomoći.

Protectia prava Roma ando Serbia phandime davlatske strategije, zakonski mehanizmi, internationalna pomoc thaj direktna podpora civilni sektor. So si izazovi, postoji klaro fokus pe ravnopravnost Roma thaj Romkinja, thaj mnogo kanale te prijavine diskriminacia thaj te phandimos podpora.

Zaključak

* Projekat „I Romi se pitaju! Nisu više nevidljivi“ u sklopu kojeg je nastala ova brošura pomoglo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog.

* Projekto „I Roma thaj puchhen! Na si više na dikhlinde“ andar savo kerdilo akava brošura, pomoglo e Ministarstvo vaš manusha thaj minoritetska prava thaj socialno dialogo.